

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni štev. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK
Poštni čekovni račun št. 11/5098

Leto II. Štev. 28

GORICA DNE 11. JULIJA 1946.

Cena L. 4.—

Ljubezen do naroda in domovine

Nam katoličanom večkrat očitajo, da ne ljubimo svojega naroda in svoje domovine. Zlasti danes se pogosto slišijo taki očitki predvsem pri nas na Slovenskem, kjer je vsakdo, ki je nasproten sedanjemu režimu, ožigosan kot protidržaven in protinaroden element.

Kristus

Da katoličan more ljubiti in dejansko ljubi svoj narod in svojo domovino, je najlepše pokazal že sam ustanovitelj krščanstva Jezus Kristus, ki je bil član judovskega naroda. Govoril je isti jezik kot njegovi rojaki in pridigal je skoraj izključno le svojemu narodu. Sveti Luka pravi, da je Oče poslal na svet svojega Sina, da bi postal luč vsemu narodu, a slava svojega izraelskega ljudstva. (Lk 2, 30). Kako je Jezus ljubil svoj nevaležni narod in zlasti njegovo prestolnico Jeruzalem! Isti Luka nam poroča tole: »Ko se je Jezus približal svetemu mestu, se je razjokal nad njim in spregovoril: »Kaj bi bilo ti, če v spravo, toda to je skrito pred tvojimi očmi.« (Lk 19, 41, 42.)

Sv. Pavel

Lep zgled domovinske ljubezni nam je zapustil tudi apostol naroda sveti Pavel, ki je bil pred svojim spreobrnjenjem pravi narodni fanatik. Strast ga je tako preslepila, da je zgubil vso razsodnost — kot danes toliko in toliko ljudi. Vse, kar ni bilo judovsko, mu je bilo zlo in zato se je moralo uničiti. Tako pravi sam: »Čez mero sem preganjal Cerkev božjo in jo zatiral.« (Gal. 1, 14) ker ni bila judovska.

Isti Pavel po spreobrnjenju ne dela več razlike med narodi. »Ni namreč razločka med Judom in Grkom, zakaj isti je Gospod vseh, bogat za vse, ki ga kličejo.« (Rim 10, 12; Kol. 4, 11.) Kristus je po Pavlovem nauku izenačil vsa ljudstva in porušil zid med narodi.

Tu je zdaj kamen spotake. Rekel bo namreč kdo, da je s tem, da je postal kristjan, nehal ljubiti svoj narod. Nikakor ne! Res je, da apostol odločno zagovarja univerzalnost Cerkev in biča omejenost judovskih fanatikov. A vendar ponosno pravi, da je Hebrejec, Izraelec, zarod Abrahamov, kakor njegovi nasprotniki (II Kor 11, 12).

Pavlova ljubezen do naroda je čista in sveta, nič več ni strastna in fanatična. Svojemu narodu želi svobodo, a v prvi vrsti svobodo otrok božjih. Njemu je narod skupnost neumrljivih duš, katere želi pripeljati h Kristusu v večno življenje.

To je Pavel in njegov nauk, ki velja za vse čase in za vse kraje. Pavlova ljubezen do naroda je ljubezen vsakega katoličana. Katoličan ljubi svoj narod, a ne slepo in strastno. Ljubezen do naroda njemu ni najvišje dobro, ker ve, da so še druge dobrine, katere so mnogo višje od te in ki nikakor ne morejo stati v isti vrsti z njo, ali morda celo pod njo.

Veliki rodoljubi drugod in pri nas

V vsej zgodovini krščanstva vidimo, da so prav katoličani najbolj ljubili svojo domovino in bili najzvestejši državljani. Spomnimo se le silnega borce za svobodo Irske O'Conela, svete Device Orleanske, osvoboditeljice francoskega naroda.

In pri nas? Kdo je najbolj ljubil svoj narod? Gotovo tisti, ki se stoletja boril za njegove pravice, ki ga je vzgajal, učil in stal z njim v

najtežjih časih, ko so ga vsi drugi zapuščali. To so bili predvsem duhovniki. Spomnimo se velikega Slomška, s kako nežno ljubeznijo je delal, učil in vzgajal svoj narod. In drugi naši veliki škofje: Missia, Jeglič, Sedej, Mahnič, Dobrila. Kako se je žrtvoval za svoj narod veliki Janez Ev. Krek in njegov naslednik dr. Korošec, kateremu se je obetala sijajna prihodnost, če bi bil odnehal v boju za pravice in svobodo Slovencev; saj je zadnji avstrijski monarh jokal pred njim. A njemu je bil narod več kot lastno udbje.

Spomnimo se še naših primorskih duhovnikov, kako so v dobi fašizma budno stali na straži. Njim ob strani so bili najboljši katoličani. — A mnogi od tistih, ki danes najglasneje trobentajo o svoji ljubezni do domovine in naroda in ki vsakogar, ki ne trobi v njihov rog, ožigosajo z »narodnim izdajalcem«, se takrat, ko je bil narod v največji nevarnosti, niso preveč izkazali...

Ljubi svoj narod in spoštuj druge narode!

Ljubezen do lastnega naroda nas ne sme nikoli zavesti, da bi bili krivični do drugih narodov, ali da bi jih celo sovražili. Sovražiti tujsa samo zato, ker je tuje, ni krščansko.

Nacizem in fašizem sta vzrajala vsak svoj narod v sovraštvu do drugih narodov. Njima je bil lastni narod vse. Oboževala sta lastno raso, a druge sovražila. Katoličan ne dela tako. On ljubi svoj narod, a spoštuje druge. Vsak narod ima svoje senene, a tudi mnogo sončnih stram. V političnih sporih navadno narod kot tak ni krivec, pač pa nosijo krivdo voditelji. Vsi narodi in rodovi so otroci istega nebeškega Očeta, zato si morajo biti med seboj bratje.

Iz vsega tega vidimo, kako krivičen je očitek, da mi ne ljubimo svojega naroda in domovine. Ljubimo jo in iskreno želimo, da bi prav kmalu napočil dan, ki bo združil vse Slovence.

Toda želimo, da jim zasije lepša svoboda, kakor so je deležni sedaj bratje, ki žive v Jugoslaviji. Kot katoličani pa obsojamo vsako oboževanje narodnosti in mržnjo do drugih narodov. Res je, da so nam nekateri sosedni narodi storili veliko krivic, a sodbo nad njimi prepustimo Bogu. Pa četudi bi jih smeli soditi, sovražiti bi jih ne smeli, ker to ni krščansko. Le spomnimo se besed, ki jih je nedavno spregovoril voditelj kitajskega naroda Čang-kajšek — in smo jih v našem listu objavili.

Slovanska blagovestnika - bodita nam pozdravljena!

(Nadaljevanje)

Pod večer je bilo. Sonce je s poslednjimi žarki objemalo slovensko zemljo, milo in toplo kakor sam božji blagoslov. Po beli cesti je divjal na konju mož. Prašna sta bila jezdec in konj, trudna, od daleč sta morala priti. Radostno vest je nosil jezdec: »Oče Metod se vrača!« Oživel so ljudje, skoro niso mogli verjeti.

Sam knez Kocelj je hitel svojemu in svojega ljudstva duhovnemu očetu naproti. Objela sta se po dolgi ločitvi veliki knez in veliki sveti duhovnik. Sredi gajev so zazvonili zvonovi in zbrali pred oltarjem težko preizkušeno ljudstvo. Pesmi so odmevale v bajno lepi večer. Dogorodica se je smehljala in otrla sleherno solzo, napolnila sleherno srce z novim upanjem. Njen materinski blagoslov se je razlil po širni slovenski zemlji. »Oče se vrača!« Jezerski valčki so razgrano poskakovali, kot bi se radovali z brekbrno deco, ki se je hitela umivati, da pojde nasproti svetemu možu. V sinji zrak se je dvignil škrjanček in vriskal s fanti na polju: »Oče se vrača!« Smehljale so se matere svojim najmanjšim, ko so jih prekrizavale: »Oče Metod prihaja in videl bo, kako si že velik.« Dekleta so hitela v vrtove. Sklanjale so se k cvetju, same lepe kot rože, božale cvetkam glavice in trgale nagelj. rožmarin in roženkravt za očeta Metoda. Sredi vasi pri starešini so pletla vence, možje so krasili hiše z zelenjem. Mlaji so vabili: »Pridi oče, pridi!« In prišel je. Trpljenje mu je pobelilo lase in častljivo brado, toda njegova dobrosrčnost in ljudomilost sta se še povečali, njegov izraz je postal še bolj očetovski. Bil je zopet sredi svojih ljubljanih ovčic. In oče in z njim ves narod sta plakala od veselja in sreče. Iz množice je stopil v ospredje častljiv ožanec.

Njegovi prsti so se rahlo doteknili strun na plunki in zadonela je sladka melodija slovenske narodne pesmi. V Panoniji so začeli zopet součni dnevi.

V Velehradu, v apostolovi prestolnici, se je zopet zbudila pomlad, za očeta Metoda je prišla nebeška pomlad. Izčrpane so bile njegove življenjske sile. Izčrpano je bilo življenje, truda in dela polno, s skrbmi prekrvašeno, s žolzami obil-

no orošeno, z zaničevanjem posvečeno, s hrepenenjem in ljubeznijo vedno na novo poživljeno.

Sveti starček je razprostrl roke in blagoslovil zbrano množico, blagovnad slovenskimi pokrajinami, a se jih je Gospod Bog izročil v varstvo. In ta blagoslov bdi še vedno nad slovenskimi pokrajinami, a se ustavlja nad hišami, iz katerih se čuje kletev in grda beseča.

Duša Metodova in duša Cirilova sta se združili. Velehrad se je sklonil k Rimu in se spojil z njim. Ob luči v Rimu so se vžgale luči in kresovi, ki kličejo še danes Slovane v katoliško Cerkev, ki edina more kljubovati sodobnim mrzlim viharjem.

Cirila K.

Cvetka iz govora

tajnika Siau za Goriško Julija Beltrama.

Na I. zasedanju okrožnega splenuma 29. junija t. l. se je ta gospod blagovestil takole izraziti o našem listu: »Ostanki reakcije se v raznih oblikah zaletavajo v našo erotnost. Le mimogrede bi omenil najpodlejše glasilo Julijske Krajine, ki se skriva za plaščem katoliškega lista »Slovenki Primorec«. Vsa družba okoli njega so je sama obsodila s svojim klevetniškim in tendencioznim pisanjem ter *hujkanjem na naradni razkol*. Festavili so se proti Jugoslaviji, to je proti našemu narodu.«

Prosimo dokaze, g. Beltram! Smo proti materialističnemu nauku komunizma — a ta še ni istoveten z Jugoslavijo, niti ne more biti istoveten s slovenskim narodom; filozofske je to nemogoče. Hvala, za »slep« naslov najpodlejšega glasila! Zameci bodo tak naslov dali kakemu drugemu listu — in se bodo čudili, kake vodnike je imel naš narod v tej tako usodni uri. Ker smo le zadene le vas krivda, ako po tej vojni ne bodo izpolnjene stoletne želje našega naroda — ali če pride z dežja pod točo.

IZOBRAZENCI!

Prihodnja številka prinese aktualen članek za vas. Napisal ga je eden najboljših naših mislecev.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Prva svetnica Severne Amerike

V nedeljo 7. julija so proglasili za svetnico blaženo Frančiško Ksaverijo Cabrini. Zgodilo se je to, kot je v navadi v rimski cerkvi, z največjo slovesnostjo. Prisostvovalo je veliko število kardinalov, nadškofov in škofov ter svetne in redovne duhovščine, diplomatski zbor v Vatikanu ter velikanska množica ljudstva. Sveta Frančiška Cabrini je prva svetnica, ki jo je proglasil sedanji sv. oče.

Nova svetnica se je rodila 15. julija 1850. v San'Angelo Lodigiano (Lombardija). Predno je stopila v samostan, je bila učiteljica. Ko ji je bilo 27 let, je stopila v samostan skupaj z nekaterimi dekletji, ki jih je sama pripravila na to. Ustanovila je nov red in sama postala v njem prva prednica. Nove redovnice so se imenovali »Misijske presvete Srca Jezusovega«. Njen namen je bil vzgajati redovnice, ki bi se posvetile delu v misijonih.

Ko so pripravljali proces za proglasitev sv. Fr. Cabrini za blaženo, so smatrali kot enega največjih čudežev to, da se je njen novi red tako hitro razširil po vsem svetu, zlasti v Ameriki. Ko se je namreč v par letih število njenih misijonark v Lombardiji in v Rimu zelo pomnožilo, je nameravala mati Cabrini oditi v misijone na Kitajsko. Tedaj ji je sv. oče Leon XIII. svetoval, naj gre raje v Ameriko. Tam je bilo sila veliko italijanskih izseljencev, ki so živeli s svojimi otroki v največji zapuščenosti; brez duhovnikov, brez šol, brez krščanskega nauka. Na to povabilo se je mati Cabrini odpravila v Severno Ameriko ter se izkrcala v New Yorku s šestimi sestrami 31. marca 1889. Ta je ustanovila prvo sirotišnico in šola za krščanski nauk. Kmalu pa je začela prav po ameriškemu širiti svoje ustanove po vsej Ameriki.

Otvorjala je ustanove za vse mogoče namene: zavode, šole, sirotišnice, najdenišnice, bolnišnice, zdravstvene kolonije itd. V 37 letih je ustanovila in zapustila ob svoji smrti 67 hiš v najlepšem razvoju. Poleg drugih zavodov je ustanovila še tako zvana »misijske«; to je šole za krščanski nauk, obiskovanje bolnišnic, zaporov ter versko in materialno pomoč italijanskim izseljencem.

Prišla je iz Italije, postala pa je Američanka po svojem delu in ker je tam nenačoma 22. decembra 1917 v »Columbus Hospital« v Chicagu umrla. Tam so jo tudi pokopali.

Navadno čaka sv. Cerkev precej časa s pripravami za proglasitev blaženim. Pri Frančiški Cabrini pa so napravili izjemo. Za deset let po njeni smrti so končali vse tozadnje procese in preiskave o njenem svetniškem življenju. Čudežev pa ni manjkalo. Zato jo je sv. oče Pij XI. 13. novembra 1938 proglasil blaženim.

Tedaj pač nihče ni mislil, da bo že v tako kratkem času proglašena za svetnico. Tudi to se je zgodilo preteklo nedeljo, devet let potem, ko je bila proglašena za blaženo. Bog pač poveča tiste, katere sam hoče.

Sveti oče svojim otrokom

Na praznik sv. Petra so se zbrali v Vatikanu na dvorišču sv. Damaza številni delavci in delavke, člani Zveze krščanskih delavcev. Bilo jih je več kot pet tisoč, po večini iz Rima. Sv. oče je imel kratek nagovor. Na koncu jim je podelil svoj blagoslov.

Sedma stoletnica sv. R. T.

V nedeljo 30. junija je imel sv. oče po radiu nagovor na udeležence evharističnega kongresa, ki so ga priredili v belgijskem mestu Liège v proslavo sedme stoletnice, odkar je bil prvokrat vpeljan praznik sv. Rešnjega Telesa. To se je zgodilo

ravno v mestu Liège, ko se je Jezus prikazal neki redovnici in ji naročil, naj se praznuje poseben praznik v prazniku sv. Trojice. Letos je preteklo sedem sto let od takrat in zato so priredili belgijski katoličani veličasten evharistični kongres. Sv. oče je v svoji poslanici zelo pohvalil Belgijce zaradi njihovega globoko razvitega evharističnega življenja in jim voščil, naj princse Jezus v sv. hostiji njim in vsemu svetu mir in edinstvo.

Evh. kongres v Boliviji

Isti dan ob 6. uri zvečer je sv. oče pozdravil vernike v Boliviji, ki so se prav tako zbrali na narodnem evharističnem kongresu. Rekel je, da ga zelo veseli, da so se zbrali okrog Svete hostije vsi brez razlike na rod, bogastvo in socialni položaj sedaj, ko se zdi, da se je svet spremenil v kraljestvo nesloge in razčarov. Kaj bo znova vrnilo svetu mir? — se sprašuje sv. oče. Nekateri odgovarjajo, da sovraštvo. In zato dajejo ljudstvu v roke orožje. Drugi bolj modri pravijo, da ljubezen. Da, odgovarja papež, ljubezen, ki je nje simbol sv. Evharistija, le ta more vrniti svetu trdnost in mir.

Čudežno ozdravljenje

Casopisi poročajo o nekem dekletu, ki je čudežno ozdravela v mestni bolnišnici v Milanu. Jetična Ada Bianco, stara 19 let, je že dosti časa ležala priklenjena na posteljo zaradi hudega vnetja trebušne mrene. V ponedeljek pa se je nenadoma dvignila ter vstala, rekoč, da »se je do dotaknila roka Gospodova«. Bila je zdrava. Vsa ko znamenje boleznij je popolnoma izginilo. Zdravniki izjavljajo, da gre za slučaj, ki ga znanost ne more razložiti. Veliko radovednežev roma sedaj v bolnišnico, da se tam prepriča o dogodku.

Svarilo

NEW YORK. Kardinal Spellman, newyorški nadškof, opozarja ameriške katoličane pred nevarnostjo komunizma. »Sami bomo krivi uničenja Amerike« pravi kardinal, »če ne bomo zaustavili širjenja komunizma in sovraštva, ki ga oznanja. Vsi moramo spoštovati in pomagati, da drugi spoštujejo štiri svoboščine: govora in izražanja, svobodo slehernega človeka, svobodo pred pomanjkanjem, svobodo pred strahovanjem.«

Kovačnica laži

MOSKVA. Radio Moskva neprestano napada Cerkev in Vatikan, češ da je o priliki italijanskih volitev delala propagando za reakcijo. Govor, ki ga je imel sv. oče dekletom v cerkvi sv. Petra, o katerem smo že poročali, pravi radio Moskva, je bil volivni shod, kjer je papež agitiral proti republiki itd. Govor, ki ga je imel sv. oče ob svojem godu, je bil po poročilih iz Moskve ševanje proti progresivni demokraciji in propaganda za reakcijo. — V Sovjetskih republikah in drugod, kjer sveti rdeča zvezda in je diktatura, morda verjamejo tem lažem; po državam, kjer je res svoboda, pa sami na lastna ušesa lahko slišijo glas sv. očeta potom radija ali pa berejo časopise, da ugotovijo resnico. Vse laži radija Moskve dokazujejo, da je katoliška Cerkev največji trn v peti komunistom, ker jasno in odločno obsaja komunizem in vso njegovo krutost. — Blagor naročom, ako glas Cerkev poslušajo, in gorje jim, ako ga zavržejo!

Vera in znanost

LONDON. V katoliško Cerkev je vstopil Milton Waldan, učenjak in zgodovinar. Po dolgih notranjih bojih je prišel do spoznanja, da je v katoliški Cerkyi rešitev za človeka. Svoje spreobrnjenje je opisal v celi vrsti predavanj, ki jih je imel pred številnimi poslušalci v Londonu.

„Slavo-komunisti“ in „italo-komunisti“ otroci istega očeta in „mojstri iste medn. šole v znamenju rdeče zvezde

Italo-komunisti

Neki časopisi silno udrihajo zoper »slavo-komuniste« in se pri tem kaj radi obregnejo ob Slovane. Toda tudi italijanski komunisti imajo enakega duha in enak obraz. V dokaz navedli so samo nekatere naslove člankov, ki so izšli v italijanskem časopisju in ki nam dajejo kaj tragično sliko zločinov italijanskega komunizma:

»Duhovnik umorjen v Aosti — Nauzupnik v Fossoli umorjen z revolverjskimi strelji — Zločinsko podla oskrbama: oblekli so se v duhovniške paramente ter plesali pred oltarjem — Obljavili so Kristusovo podobo — Škof v Bellunu obsoja strankarska izzivanja. V Bocnu ter v Sopracrodi so porušili slavoloke, katere so dvignili veniki — V Sargnano so priredili parodio pastoralne vizitacije — Nesramen napad na katoliške akademike ter akademičarke pri svetišču v Carpeggio — Kdo je umoril župnika v Amoli — Atentat na škofe v Feltre — Počili sta dve bombi — Bomba se je razpočila v škofiji palači v Novari — V Torinu so napadli duhovnika — Atentat na župnika v Cave. Blokiralni so vas Ravanusa ter zaprli cerkve...«

Isti režeči se obraz, ista dela pri italo-komunistih — kot pri nas.

»Tudi Boga bomo likvidirali«

Glasi »La Cittadella« piše: »Dne drugega junija, na dan volitev, se je vršil v neki vasi pri Mantovi pogreb. Pokopali so tovariša, ki je bil duša vsega komunističnega gibanja v onem okraju. Malo dni poprej je vzkliknil: »Potem ko bomo izvršili čiščenje med ljudmi, bomo likvidirali še Boga!« No, nenadoma je zbolel, v strašnih kričih je zgužnil razum in v par dneh je bil mrtič.

»Dol s cerkvami!«

Časopis »Italia« piše: Bilo je dne 26. maja t. l. v Rimu. Nekaj kamionov je pripeljalo domov otroke, ki so bili gostje komunistov v Modeni. Otroci so bili rejeni, zagoreli, zdravi. Ko so šla vozila po Korzu mimo neke cerkve, so je nagnil navzven dvanajstleten otrok in zakričal: »Dol z vsemi cerkvami!... Ubogi otroci! Telesno so bili zdravi, lepo rejeni, toda imeli so zastrupljene duše...«

Zločini italijanskih komunistov

V torek dne 18. junija je bil zahrbtno umorjen duhovnik Humbert Perrina, župnik pri S. Martino di Correggio v provinci Reggio Emilia. Ko se je vračal zvečer v župnišče, so ga neznanci prestreli z dvojnimi strelom iz samokresa. Nato so mu s kladivom razbili čelo.

Mons. Benjamini Socche, nadškof v Reggio, je takoj odhitel na kraj zločina. Ob žrtvi se je razjokal in izobčil morilec ter ona, ki so zaukazali ta umor, ter izrekel interdikt nad župnijo S. Martino ter nad tri bližnje vasi. Na praznik presv. Rečnoga Telesa je v regijski stolnici ostro obsodil ta zločinski umor ter zahteval od oblasti, naj izsledijo krivce ter naredijo konec verigi zločinov, ki so tamkaj na dnevnem redu. V prvi polovici junija so se izvršili v regijski pokrajini štirje u-

morji in dvojno ugrabljenje oseb. Ako oblasti ne uspejo, je izjavil nadškof, se bo obrnil do vlade v Rim in, če bo potrebno, do mednarodnih organov, da se cukrat že konča s tem terorizmom. »In če bi hoteli zato iztrebiti samega škofa«, je dostavil Mons. Socche, »vedite, da bo umorjen vaš škof, ker je hotel razčistiti ozračje tega zločina in tako zatreti zlodejstva peščice zločincev, ki strahuje ubogo ljudstvo. Za nas bi bila pač najvišja čast, ako bi padli v obrambi pravice in kot mučenici našega Gospoda Jezusa Kristusa, in to po rokah onih smrtnih sovražnikov, ki so križali Kristusa in danes nadajirajo s pokoljem vseh onih, ki so Kristusu podobni.

Zadnje Leninove besede

Madžarski duhovnik Bodo, sošolec in zaupnik Leninov, je med njegovo zadnjo boleznijo bil pri njem. Med drugim mu je zaupal Lenin tudi to: »Varal sem se. Treba je bilo osvoboditi veliko množico zatiranih, a naš način je povzročil novo zatiranje in strašno prelivanje krvi. Ti veš, da je moja smrtna bolečina ta, da se čutim petopljenega v morje krvi brezštevilih žrtev. Da rešimo Rusijo, bi bilo treba, — a je prepozno, da bi se vrnili nazaj — deset sv. Frančiškov Asiških in bi jo bili v resnici rožili.«

To poroča škof D'Herbigny, ki je bil v Rusiji kot odposlanec Pija XI. v času lakote. Sam pravi, da tega sploščka ni verjel. Pa je poiskal tega madžarskega duhovnika, da je z njim osebno govoril, ki mu je vse potrdil in pojasnil še druge podrobnosti. Škof sam pravi, da je imel priliko povedati te stvari takrat tudi v Moskvi marsikateri sovjetski osebnosti.

Duhovnik - kamen ločitve

Bilo je na praznik sv. Petra in Pavla. Pot me je peljala iz Brd v Gorico. Tik zadnjega briškega naselja sem srečal skupino fantov, ki je pela narodne pesmi. Ko so videli iti mimo duhovnika, so se vsi odkrili in prijazno pozdravili. Vesel sem bil dobrih fantov in sem hitel dalje. Sredi Prevala zaslišim furiansko popevko. Dva konjička sta v diru vlekla voz, na katerem so natlačeni sedeli fantje in dekleta. Šli so na pies v Brda. Ko so švigili mimo mene, so prekinili petje in name se je vsula ploha italijanskih psovk in zasmehljivih izrazov. »Hej,« sem si mislil, »kako so razdraženi ob samem srečanju duhovnika! Nikoli jih nisem še videl in ne oni mene, pa so pljunili name!«

Dospel sem do prvega naselja pred Mošo. Na kroglišču pred gostilno je stalo šestero moških in med njimi ženska. Zagledali so me in že je vsa družba v satansko navdahnjenem zboru kar najograbneje preklinjala Boga in Devico Marijo. S tem so hoteli pokazati svoje aničevanje do duhovnika. Kakih 100 metrov niže pa je pred hišo deloma stala, deloma sedela velika skupina moških, žensk in otrok. Ko so me ugledali, so enoglasno pozdravili: »Hvaljen Jezus!«

Ob duhovniku se ločijo duhovi. Dobri gledajo v njem prijatelja, slabi sovražnika; ob pogledu na duhovnika se dobrim dvigajo misli k

Bogu, slabi pa najdejo v njem povod za histerične izlive svojega besa do Boga in vere.

Prijatelj! Kaka čustva se vzbudijo v tebi, ko srečaš duhovnika? Po teh čustvih lahko spoznaš, če spadaš med dobre ali slabe.

Pogovor na cesti

»Kaj se jezijo, Tone?«
»Kaj bi se ne! Italija je postala republika, da bi jo šment!«
»Saj to smo mi komunisti hoteli. Vsi naši časopisi so govorili le za republiko in močno udarjali proti monarhiji.«

»Vidi se, da nisi prav poučen. Mi smo kričali na ves glas za republiko, a smo si na tihem želeli monarhijo. Če bi zmagali monarhisti, bi mi komunisti imeli lep vzrok rovariti in ščuvati proti kralju. Tako pa nam je prilika ušla. No, si bodo že zmislili naši poglavarji kaj druge-

V skrajni sili tudi „Soški tednik“ cvili...

Naš list je objavil dva dolga članka dr. A. Sfiligoja, v katerih se ta narodnjak brani pred napadi in klevetami svojih nekdanjih tovarišev pri delu za narodno osvoboditev. Povedal je vse s točnimi podatki, kar je tovarišem okrog OF in SIAU zelo neprijetno. Zato se je oglašil Soški tednik in kar v dveh člankih hudo napadel dr. Sfiligoja. Štev. 26. z dne 29. VI. ima uvodnik, ki ga je podpisal dr. L. Mermolja. Ta odlični zobozdravnik očita dr. Sfiligoju, da ruši edinstvo primorskega ljudstva in da se pri tem delu poslužuje celo »Slovenskega Primorca«. To je pač strašno! Nato mu očita da ruši ugled ljudske oblasti, ker da išče za storjene mu krivice zaščite pri tujcu, t. j. najbrž pri zavezniški policiji, ki je prišla napadeni družini (baje celo nepovabljeni) na pomoč.

V isti številki je še nepodpisan napad na dr. Sfiligoja, ki obsega tri četrtine strani pod naslovom »Če stopiš mački na rep - zacvili!...« Pravi v isti številki je tudi zelo dolg napad na kaplana Felca v Kanalu in ne prav kratek napad na našega nadškofa, ki da je iz »osebnega maščevanja« začel uporabljati spiritalni teror z »inkvizitorskim« dekretom, ko je razglasil kazni, ki jih *čoloča Cerkev* za tiste, ki napadajo najvišjo cerkveno oblast v škofiji. Vsi ti članki so si zelo podobni po surovosti (Mermolja je boljši), netočnosti ali vsaj tendenciozni nečnosti. V njih iščeš zastoj kakih dokazov za razne žaljive in hujskaške trditve. Vse je sestavljeno tako, da more napraviti kak vtis samo človeku, ki je od takega nekulturnega časopisja že zastrupljen in s svojo glavo prav nič ne misli. — Ne moremo se čuditi, ako tak list ob vsaki priiki napada naše glasilo in blati njegove sotrudnike, ker pač ljudi navajamo k samostojnosti v mišljenju in jih z resnico in ljubezni skušamo osvoboditi od duševnega suženjstva, v katero jih hoče vkletniti razdiralna sila materialističnega komunizma. V tolažbo nam je, da izobraženi in olikani ljudje rajši berejo naš glasilo.

Dr. Sfiligoj nam je poslal dolg

ga, da bomo laško hujskali k boju. Mi hočemo razredni boj in zato so nam dobra vsa sredstva. Borba, borba, to je naše življenje! Le miru ne!!«

Kakšen polom

Moz, ki bere te rdeče časopise, je prišel iz Slovenije na Primorsko. Pogovor je nanasel na grške volitve. »To je bila polomija za zapadne zveztnike. — Polomija? Kako to? Saj zmagali populisti, zdravi del naroda.«

»Saj so pisali naši časopisi...« se je opravičeval. Pa sem mu porinil Osserv. romano, vatikanski dnevnik, in mu pokazal pregled iz časopisja vseh dežel od Japonske do Amerike. Štrmel je, ker je bil prepričan, da ljubljansko časopisje naliva svojimi bralcem le čisto resnico. Vprašal je rdečo zvezdo in njeno resnico se mu je začela majati. Kjer ni svobode, ne more biti resnice!

odgovor na oba članka proti njegovi osebi. Na izbruhe slepih strasti prubaša spet dolgo vrsto dejstev in podatkov, ki pričajo, kako neosnovano je pisanje »Soškega tednika«.

Zanimivo je, kako dr. Sfiligoj zavrača očitek dr. Mermolja, da se je v obrambo svoje pravice poslužil pomoči »stujcev«. Pravi, da se je sam »Primorski dnevnik« pritožil, da »ni bilo policije«, ki je dolžna ščititi državljane, ko so Italijani vdrli v Bevkov stanovanje. Nava ja tudi druge primere, ko so se tovariši iz kroga Soškega tednika zatekli k policiji. Nato sklepa, da imajo ti ljudje dvojno pravico: eno zase in eno za tiste, ki niso njihovega menja. — Ta stvar je pa že vsem pametnim Slovencev znana in zato so že zdavnaj čbupali nad tem, da bi jim ideja, ljudstvu s strahovanjem vsiljena oblast, mogla v kateri koli stvari našiti pravico. Ko govorijo o »ljudski oblasti«, se kot vedno iz ljudstva, ki občuti sužnost, norčujejo.

Nadalje dokaže še enkrat, da je »lansko združništvo vse manj kot branilo kolone in socialno šibke sloje v Brdih.« Gre za dva in pol milijona lir dobička, ki niso prišle na pravo mesto...

Putem poučuje Soški tednik, da ne ustanavlja kake nove stranke v političnem pomenu, ko govori o skupini nasprotnikov, ki so mu delali krivico in se mora pred njimi braniti. Tudi na sodnji večkrat govorimo o dveh strankah: o tisti, ki toži, in tisti, ki se brani. S tem ne trdimo, da predstavlja ta dva dve različni politični stranki.

Nadalje poziva g. dr. Sfiligoj nepodpisane »junake«, naj se ne zaletava v njegove družinske radeve, in pravi, da bi imel sam svojim na sprotnikom v tem pogledu marsikaj neprijetnega povedati.

Naj nam g. dr. Sfiligoj ne zamere, ako radi skromno odmarjenega profesorja ne moremo vsega njegovega članka objaviti. Saj tudi ni haska pri borbi zoper slepe strasti...

Če se od časa do časa pogledimo v kak komunistični ali komunizmski službeni list, se kar čudimo, kako

morejo ljudje, pač ljudje s slabo vestjo, nama priporočati več ljubezni v borbi proti nasprotnikom. Iz teh listov gleda vprav nerazumljivo sovršstvo in neverjetna mrznja do vsega, kar noče biti suženj eni sam, vase do blaznosti zaljubljeni stranki, pred katero naj bi morala upogniti koleno celo cerkev, od Boga postavljena učiteljica narodov v vseh zadevah, ki se tičejo vere in morale tudi v javnosti. Tu naj priporočajo ljubezen in še kaj! Hie Rhodus...

Mi pa hočemo upoštevati vse človeške slabosti in želimo tudi ta čla nek končati ne s kakim sovražnim izbruhom, ampak s priporočilom, naj vsi naši ljudje v zasebnem in javnem življenju spoštujejo resnico in se drže zapovedi ljubezni ter običajev prave vljudnosti.

Nov slovar

Reakcionar je, kdor hodi k sv. maži ob prazniških dneh dajat Bogu čast in sebi prosit milosti — ali če se udeleži procesije in morda celo ni nebo.

Političen govor je na prižnici, ako župnik uči, da je nedelja od Boga zapovedan dan počitka, kar že samo ime nedelja pove.

V politiko se meša župnik, ako po Kristusovem zgledu pravi: »Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite«, ali če svari pred plesi in pchujševanjem.

Reakcija dviga glavo pomeni, da podeželski ljudje, tručni od celodnevne dela, grede rači zvečer k počitku in se jim ne ljubi delati demonstrativnih procesij po vasi, ki so komandirane od zgoraj.

Obnovitveno delo pomeni štrajkanje in pohajanje ob delavnikih in udarniško delo zlasti s petami po plešičih ob nedeljah.

Sodelovanje z okupatorjem ali tujcem je, če kdo, ki ni komunist, pokliče civilno policijo na pomoč; če to stori komunist, je le opravičena samoobramba. Za časa osvobodilnega boja je bilo sodelovanje z okupatorjem, kadar so duhovniki pritiskali na kljake nemških poveljstev, da so izprosili rešitev ujetih domačinov; a ko so partizani bili v dogovorih z nemškimi poveljniki, da so ti zamizali pri pošiljkah celih kamionov ziveža iz Furlanije proti hribom, tedaj to ni bilo sodelovanje.

Dober svet

V uredništvu našega lista se pogostno zgledi ta ali oni naš človek iz pasu A ali B in nam potoži, da toliko reči sliši in bere, da že ne zna več ločiti, kaj je res in kaj ni, kaj je prav in kaj narobe. Smo že vsi zmožani v pojmih, pravijo.

Odgovor. — Imaš katekizem doma? V njega pogled! Ako se to, kar slišiš ali čitaš, ujema z nauki katekizma, ki so nauki učlovečenega Boga Kristusa našega Gospoda, tedaj vedi, da je resnica, kar ti govore. Ako tega soglasja ni, vedi, da je laž, zmota in zapeljavanje, ker je od nasprotnik Kristusovega — satana, ki ima danes veliko besedo med ljudmi potom svojih hlapcev.

Mislite s svojo glavo in z razumom razsvetljenim od večnih resnic katekizma, tako se boste obvarovali teme, ki vlada na svetu.

Marjanka: (10)

Marjetica

Še tisti večer, ko sta bila brata že odšla spat, je Marjetica mami razodela vse.

S trepetajočim srcem jo je mama poslušala in ko je končala, je pristopila k njej in je z neskončno ljubeznijo prisnila na svoje srce:

»Marjetica, otrok moj, ponosna sem nate, kajti mirno srce je vredno več kot vsi zakladi sveta. Ne, Marjetica, nikoli bi ne bila srečna z njim, kajti pregloboka je tvoja vera, da bi mogla gledati dan na dan njegovo brezbriznost, ne da bi ob njej trpela.

Prepustimo se popolnoma božji volji. Bog bo vse prav uredil. Saj veš, otrok moj, da pri Bogu ni nemočnega nobena stvar.«

Tako je govorila mama Marjeta in tolažila Marjetico, ki je tiho ihtela na njenem sreju in ni slutila, ka-

ko se je tudi mami zasadila v srce velika nepojmljiva boleost, podobna težki, temni slutnji.

V.

Maj se je nagibal h koncu. Čudovito lep je bil to leto. Neprestani jasni, sončni dnevi so privabili že prvo vročino, da je zemlja vsa žejna že težko čakala dežja.

Zito po poljih je že rahlo porumnelo, bahato se je košatil med polnimi klasi rdeči mak in se oziral pomicovalno na plavice, ki so se ponižno skrivale med žitnimi stelci. A žgoči sončni žarki so mu kmalu izpili vso življenjsko moč; in ko so se drugo jutro ozrle nanj ponižne plavice, so z grozo zapisile, da je izgubil svojo lepo rdečo obleko in mu je ostalo samo še golo stebelce.

Škržati so nepristrigoma peli vas božji dan; šele ko je sonce zašlo, so utihnili in prepustili mesto murnom in slavčkom.

Pavle je še vedno zahajal k Marjetici.

Zgoden je bil, da jo je največkrat že od maše grede dohitel. Tako sta skupaj hodila v sončna jutra. Vse okoli je cvetela mladost, le v njenih sreih so ji mrzli vetrovi še vedno branili popoln razsvet.

V Povlovem sreju je gorela vedno večja ljubezen do Marjetice. O kako rad bi si jo pritisnil na srce, obsul jo z vsem bogastvom in vso slavo!

Marjetica pa je postajala iz dneva v dan tišja in resnejša. Izogibala se je pogovorov, katere je Pavle v svojem nezlomljivem upanju mlade ljubezni vsak dan znova začel, a ni koli dokončal, ker mu je Marjetica v eno samo besedo zaprla usta. Ni si ji upal ngovarjati, še manj jo dotakniti; neka sveta skrivnost jo je obdajala in mu to branila. Podzavestno pa je le slutil, da trpi radi njegaja, da je to trpljenje vse sveto in vdano kot najčistejša daritev sama.

Tudi sam je trpel, a ni znal ob tem trpljenju prižgati živlega plamena, ki bi posvetil v temo njegove duše, da bi v Bogu znova zaživela. Ne, trpljenje ga je le podžigalo, da je v borbi zanjo vztrajal, trdno zapajoč le v svojo lastno moč.

Razodel je svoje namene tudi mami Marjeti. Upal je, da bo ona kot izkušena in preudarna žena pregovorila hčerko; saj je vendar šlo za njeno srečno bodočnost. In katera mati bi je svojemu otroku ne želela?

A nemalo je ostrmel, ko je tudi pri njej zadel na odpor, ki ni bil nič manj trd kot pri Marjetici.

»Gospod, preveč ljubim svojo hčer, da ji ne bi želela vse največje sreče. Vendar pa vem, da bi ji vsa vaša ljubezen, bogastvo in slava ne mogla dati sreče, ker bi njena duša ostala vkljub vsemu prazna. Kaj pomaga, če bi še tako lepo in bogato okrasili zunanost svetišča, če bi ga njegovo notranjost popolnoma

zanemarili in bi nikoli ne vstopili vanj? Gospod, potrudite se, da boste zopet našli Boga, tedaj vam tudi Marjetice ne bomo odrekla.«

Tako mu je govorila mama Marjeta in uvidel je, da je v teh rečnih, preprostih ženah neka čudovita moč, kateri se on ni mogel ustavljati. A upanje, ki v mladih sreih nikoli ne umrje, ga ni zapustilo.

Po cele dneve je presedel pred platnom in slikal. Vse, kar je valovilo v njegovi notranjosti, je izlil v čudovito življenje barv, da je Marjetica večkrat obstala za njim in z žarečimi očmi zastrmela v njegova umotvore.

Vendar pa so bili ti srečni trenotki tako bežni. Komaj se je ozrl v njen lepi, zbrani obraz, ujel njen toplo prosiči pogled, že je znova zbežala preko dvorišča.

Nekoč jo je s silo ujel za roko, ko mu je zotela zbežati:

»Marjetica, zakaj se me ogiblješ, kaj sem ti naredil?«

OKNO V SVET

LONDON. Komisija za nadzorstvo nad atomsko bombo se pridno posvetuje v New-Yorku, kako bi to strašno iznajdbo usmerila le v mirovne svrhe človeškega napredka. Sovjetski zastopnik je stavil predlog, naj bi se demontirale vse atomske bombe, ki jih ima Amerika že izgotovljene, in naj bi se države obvezale, da nobene več ne napravijo. — Neki francoski znanstvenik je pa v Parizu v Akademiji znanosti opozoril, da bi znal ameriški poizkus na Pacifiku spraviti v nevarnost cel naš zemeljski planet, ker da ima voda isto eksplozivno atomsko silo kot prvina uranij, ki je glavna pri sedanjih atomskih bombi. — Bomo videli, kaj je resničnega na tej trditvi.

Poizkus se je izvršil 1. julija na vse zgodaj, a kakor vidimo, svet še stoji.

Ameriška letalca trdnjava je ob prvem svitu iz velike višine spustila atomsko bombo nad glavnim ciljem, ki ga je tvorila stara ladja Nevada. Otok Bikini in vsa morská površina sta se po eksploziji bombe zavila v zmes dima in ognjenih plamenov, ki so se dvigali do 15 km v višino. Čez par minut se je zaslislala nova še hušša eksplozija iste bombe in visok stebel morská vode se je dvignil iz globine ter se pomešal z oblakom dima. Iz vse te mešanice pa je žarela prodorna luč rumeno-oranžne barve. — Modrem ko so se opazovalne ladje in obljudeni zrakoplovi držali v varnostni oddaljenosti in visokosti okrog 20 km, so spustili naravnost nad kraj in v dim eksplozije mnogo neobljudenih zrakoplovov, ki so jih vodili potom radija. Na teh zrakoplovih pa se pritrdili kar 700 najrazličnejših instrumentov, ki avtomatično merijo in fotografirajo vse pojave okrog njih, na pr. vročino atomskega izžarevanja, sestavo tvorečih se plinov in njihov posledice (strupenost) itd. Kako vplivajo posledice eksplozije na živa bitja, bodo ugotovili na živalih ali njihov telesnih ostankih. Pustili so namreč na otočju Bikini vse živali, pa tudi na ladjah, ki so služile za cilje, so pustili 4000 miš, 200 mačk, 200 prašičev in 150 belih podgan. Nekaj ostankov teh živali bo na vsak način prišlo znanstvenikom po poizkusu v roke. Pa tudi morská voda bo vrgla iz sebe in naplavila sčasoma svoje mrtve prebivalce, ki jih je uničila bomba. Tako bodo imeli znanstveniki veliko gradiva za proučevanje učinkov te strašne iznajdbe človeškega uma.

Potegnimo iz tega tudi praktičen zaključek proti vsem onim, ki človeku odrekajo dušo in njene zmožnosti ter ga smatrajo le za najbolj razvito žival. Kdaj so konji, krave, opice ali katera koli razvita žival in našli in poizkusili le kaj podobnega, kar poizkuša zdaj človek? Saj so živali tudi vsaj toliko časa kot človek na naši zemlji. Ta se razvija preprosto na svojem umu, dočim žival ostaja vedno le žival. Le kdor je zagrižen materialist, tega noče razumeti.

ITALIJA. Dne 25. junija se je prvič sestala novoizvoljena italijanska ustavodajna skupščina. Dvorna je bila nabito polna poslancev in tudi uradnih zastopnikov drugih držav.

Zasedanje je otvoril stari politik Orlando s pomembnim govorom o nalogi ustavodajne skupščine. Za njim je govoril min. predsednik De Gasperi. Za predsednika skupščine je bil izvoljen socialist Jožef Saragat. Prvi podpredsednik je postal komunist Terracini. Začasnega predsednika republike pa je bil izvoljen Enrico De Nicola.

V Italiji je bila proglašena široka amnestija (pomilostitev) za navadne, politične in vojaške kaznjence.

ATENE. V Grčiji se stranke ne morejo zediniti, ali naj se septembrsko glasovanje vrši za republiko ali monarhijo, ali pa za povratak kralja ali proti njegovemu povratku.

RIM. Grčija in Italija bosta ta dni zopet upostavili diplomatsko zvezo.

BERN V ŠVICI. Tu pričakujejo g. Lie, glavnega tajnika ZN, bi bo obravnaval vprašanje, kako naj se uporabijo stavbe bivše Zveze narodov.

CAMBRIDGE. Na seji znanstvenikov britanskega imperija so obravnavali vprašanje izenačenja mer v angleškem svetu. Indijski zastopnik je izjavil, da je v današnjih razmerah nesmisel imeti več vrst mer in se je zavzemal, naj bi se povsod uvedla metrska mera. — Menda ne bi bilo napačno, ako bi tudi utežne mere izenačile vse države sveta.

LONDON. Zelo dolga seja poslanske zbornice, ki je trajala 20 ur in 28 minut, se je končala 25. VI. ob 11 predpoldne. Imeli pa so v Angliji v letu 1881 sejo poslancev, ki je trajala nepretrgoma 41 ur in 30 minut.

WASHINGTON. ZDA so vložile že 25. maja pri sovjetski vladi v Moskva in sovjetskih oblastoh v Bukarešti protest, ker ne dovolijo 4 ameriškim častnikarjem vključ potčamskemu dogovoru vstopa v Romunijo. Sovjeti so protest te dni zavrnili in sovjetski predsednik Medzavezniške kontrolne komisije je 25. 6. izdal še ukaz, da mora dopisnik lista »Christian Science Monitor« tekom 24 ur zapustiti Romunijo. V deželah pod sovjetskim nadzorstvom je pa res velika svoboda tiska in obveščanja. Država, ki ima dobro vest, ne trobenta v svet o svobodi in demokraciji, ki vladata v njej, ampak odpre vsem svoja vrata na stečaj, da se lahko na svoji oči prepričajo, kako je tam.

Države z neprodorno zaprtimi mejami so ječe!

PARIZ. Navsezadnje so se ministri, ki krojijo Evropi novo obleko, glede naših meja le sporazumeli. Sklenili so sprejeti francoski posredovalni načrt ter se določili, naj postane Trst z neposredno okolico (od Devina na severu do Cittanova d'Istria na jugu) mednarodno ozemlje pod nadzorstvom Združenih narodov. — Neokrnjenost in neodvisnost tega svobodnega ozemlja bo zagotovil Varnostni svet Združenih narodov. — Načrt za upravo tega

ozemlja bodo pripravili štirje Veliki in ga predložili mirovni konferenci. Spoštovali bodo na tem ozemlju pravice prebivalcev v pogledu vere, jezika, tiska, šol in javnih služb.

Ni še jasno, kako bodo razmejili ostali del Julijske Krajine med obe sosedni državi. Pač tako, kakor so v Londonu napovedali, da bo kolikor najmanj dragorodcev prišlo pod trjo državo.

Ministri so tudi sklenili sklicati mirovno konferenco na ponedeljek 29. julija in so naročili, naj se razpošljejo takoj vabila vsem 21 prizadetim državam.

ČESKOSLOVAŠKA. Voditelj komunistov je sestavil novo koalicijsko vlado. Šest ministrov je vzetih iz komunistične stranke, deset pa je nekomunistov. V tej državi je bilo pred koncem vojne tako malo komunistov, da se temu razmerju čudijo.

MOSKVA. Semkaj je dospela sporočila ameriškega zunanjega ministra gospa Byrnes v spremstvu tajnika zunanjega ministrstva Russella. Prebivala bo v ameriškem veleposlaništvu.

FILIPINI. Potem, ko je bilo Filipinsko otočje od leta 1898 pod ameriško upravo, je 4. julija začelo svoje samostojno življenje pod imenom Filipinska republika. Tako so ZDA vzgojile te otočane do popolne samostojnosti. To bi moralo biti pravilo vsch kolonialnih držav, ne izrabljanje, ampak vzgoja narodov. Predsednik nove republike je general Roxas.

PALESTINA — beli glavo Angležem in Amerikanem, ki so obljubili, da se sme tja doseliti 100 tisoč Židov iz Evrope, a se temu upirajo Arabci in to ovirajo sami Židje s svojim partizanskim gibanjem v Sveti deželi. Zato se bodo ZDA in Anglija te dni v Londonu vnovič posvetovale, kako bi se ta stvar uredila brez hrupnih posledic.

BUDAPEST. Sovjetski general Sviridov je poslal madžarski vladi zahtevo, naj ostro nastopi proti ogrski duhovščini in proti katoliškim mladinskim organizacijam, češ da so nasprotne demokratičnemu socialnemu redu in Združenim narodom. — Pač povsod enaka pesem proti katoličanom. Resnica in laž ne gresta skupaj!

svoje štiridesetletnico opraviti zahvalno sv. mašo za pri oltarju svetogorske Kraljice, kateri je vedno zvesto složil in ji v varstvo izročal zadeve našega trpečega ljudstva. P. Otonu iskreno čestitamo k izredni slovesnosti in prosimo svetogorsko Gospo, da nam ga ohrani zdravega in mladostnega še dolgo let.

Domače novice

Nova maša na Kobariškem

Na sv. Petra in Pavla dan je pel novo mašo v Trnovem pri Kobaridu č. g. Tone Melinc. To je bil velik praznik za župnijo, ki ne pomni nove maše. Zbralo se je veliko ljudstva in skoraj vsa kobariška duhovščina z g. dekanom na čelu. Vsi so se po svojih močeh potrudili, da bi redka slovesnost čim lepše uspela. Zlasti je ugajal novomašniški govor, ki ga je imel g. Jožko Kragej. Naslednji dan se je novomašniško slavlje ponovilo na Livka, kjer ima g. novomašnik soročnike in mnogo prijateljev. Livčani so se dobro pripravili in bi niti svojemu rojaku ne mogli pripraviti lepšega praznika: slavoloki, zelo okusno okrašena cerkev, lepo petje, duhovni šopki, nove orgle, ki so prvič zadonele, vse to je čelo povzdignilo svečanost. Novomašniški govornik je orisal dostojanstvo katoliškega duhovnika, ki je vzet iz ljudstva in postavljen za ljudstvo v stvarih, ki se nanašajo na Boga. Vsa vas je vneto sodelovala pri novomašniškem slavlju, zlasti pa so se izkazala požrtvovalna dekleta Marijine družbe.

Štiridesetletnica mašništva

V ponedeljek 15. julija bo preteklo 40 let, odkar je p. Oto Kocjan OFM stopil prvič k oltarju. Rodom iz Bele Krajine je večji del svojega duhovniškega poklica prebil na Primorskem. Ko je fašizem vzel slovenskim frančiškanom Kostanjevico in Sveto goro, je s težkim srcem zapustil priljubljeno mu primorsko ljudstvo. Po padcu tega režima je takoj prišel spet med nas. Ljudstvo mu je za vse delo iskreno hvaležno. Hvaležnost vernega primorskega ljudstva se je posebno lepo pokazala v času, ko je p. Otona zadnje zimo nesreča priklenila na dolgočasno bolniško posteljo. Vedra šegavost in mladostna živahnost sta mu precej pripomogli, da je že skoraj okrevaj. Trdno upa, da bo mogel za

Sv. Višarje

Romarska pot na Sv. Višarje letos še ni otvorena. Šele prvo nedeljo v avgustu bodo prenesli kip Matere božje na Sv. Višarje in odprli božjo pot. Vendar že sedaj prihajajo številni romarji od vseh krajev na to lepo slovensko Marijino božjo pot. Kip višarske Marije in odprti prejemajo sv. zakramente in opravijo svoje pobožnosti. Mnogi romajo še na Višarje k cerkvi, ki je vedno odprta, a ni še oskrbovana in v njej tudi še ne mašujejo. Cerkvico, župnišče in druge gostinjske hiše šele popravljajo. Vojna stavb sicer ni porušila, vendar jih je precej poškodovala.

Sama resnica jih je

Ljudi poročajo, da je bil odgovorni urednik »Primorskega dnevnika« obsojen na 200 tisoč lir globe, ki jo mora plačati v enem mesecu. V nasprotnem slučaju se globa spremeni v 6 mesecev zapora. G. Hrešak je vložil proti razsodbi priliziv.

Nemiri in stavke

Zaradi v Pierisu prekinjena tekme kolezarjev tako imenovanega »Giro d'Italia« so v Trstu izbruhnili precej resni nemiri od strani Italijanov. Posledica je bila splošna stavka levčarsko usmerjenega delavstva, ki je političnega značaja. Zato že cel tečen ponekod delc počiva, še ladij s pomočjo UNRRE za Jugoslavijo nečejo razkladati. Tudi v Gorici se stavka pozna, kmetom ne puste ži

vila dovažati na trg. Toda žrtve so potrebne. Bomo videli politične uspehe poznejše, gospodarske čudimo in meščani i okoličani, ročni in umski delavci.

Stric iz Amerike

V kratkem bodo začeli brezplačno razdeljevati vsem prebivalcem področja A živila, ki sta jih darovali Amerika in Trska. Pokrajinski odbor je po dolgem proučevanju odločil, da bodo ta živila dobili vsi prebivalci, poziva pa vse tiste, ki niso tako potrebni, naj odstopijo svoj delež resnično potrebnim. Natančnejše določbe bodo pravočasno objavljene.

Soča pozira...

Soča terja vsakoletne žrtve kopanja. V Kanalu sta utonila dva civilna policaja, pri ločniškem mostu pa je že drugi kopalec postal njena žrtev. Nekega ameriškega vojaka je pa pomagal rešiti nemški ujetnik, ki je v bližini delal.

Vsako delo je častno

V Trstu so dijaki začeli prostovoljno čistiti mesto od nakopičenih razvalin. Prav je tako, če stvar vzamejo resno in pri tem šole ne zanemarjajo.

Plesišča

Leta 1931 je bila nekje v Brdih dekanijska konferenca. Prišli so vsi briški gospodje. Nalogo so imeli, peročati, kaka usoda je doletela gostilne, ki so prirejale ples. In glej čudo! Vsi so prišli do naslednje ugotovitve: Vse take gostilne v Brdih so šle v letih 1913-1930. na baben!... Kraj, kjer se šopiri greh in koti nečistost, bo v kratkem razbitan s šibo božjega maščevanja.

Slovensko sirotišče v Gorici

Sirotišča, ki so bila staremu veku nepoznana, so krščanska novost. Uvedli so jih krščanski misijonarji, ki so oznanjevali Jezusov nauk: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli med seboj (Jan 13, 14)«. Sirotišča so torej krščanska posebnost in novost. Strmeli so nad to novostjo pagani in obhodovali krščanske vernike in misijonarje, ki so ljubili sirote in jim delili bogate darove, čeprav niso imeli nobenega upanja, da bi jim kdaj povrnil. V tem so se odlikovali mnogi svetniki: Sv. Vincencij Pavelski, sv. Janez De la Salle, sv. Jeronim Emilijan, sv. Janez Bosco itd., ki so v požrtvovalnosti in potrpežljivosti dajali prelep zgled božje ljubezni, ki je vsem narodom svetila ko velika luč. Ti svetniki so se žrtvovali za zanemarjeno in zapuščeno mladino, katero so večkrat videli tavajočo po ulicah, lečno, roztrgano, nepodučeno. Svetniki so kljub temu gledali v njej podobo božjo in so zanj skrbeli, da se je izobrazila in postala koristna cerkvi in državi.

Na Gorškem smo začeli pred 50 leti misliti na otvoritev slovenskega sirotišča v Gorici. Na delavskem shodu v gostilni na Katarinijevem trgu je pisec teh vrstic v govoru

di so zijali v tebi, vedno večja tema te je obdajala. Sedaj ti je v njo zasvetila trepetajoča lučka, majhna kakor kresnica v junijskih nočeh, a vendar velika dovolj, dovolj varna, da te pripelje do resnične luči, ki bo zasvetila v vse temne prepade tvoje duše in jih izravnala, da boš postal redovna njiva za božje seme...«

Zavzeto je poslušal Pavle, odzval bi se rad temu prosečemu klicu, pa manjkalo mu je moči, manjkalo ljubezni, ki vse premore, da bi poletel kviku k božji vse osrečujoči luči.

Tedaj pa ga je Bog pogreznil v očičevalni ogenj trpljenja, da bi iz njega izšel prečiščen in prerojen in tako spoznal najvišje in najslajše srečo, ki se iravuje Bog večne ljubezni.

(Nadaljevanje)

Komunizem ni zadeva samo slovenskih naročov — še najmanj pa zadeva njih osvobojenja, ampak zadeva mednarodnega brezboštva.

»O nič, gospod Pavle, a bolj je tako za vas iz zame.« mu je tiho odgovorila.

»Vem, zakaj, deklica, pa vendar povej mi, kako naj sam najdem pot nazaj k Bogu, če mi je ti ne pokažeš?«

»Gospod Pavle, saj molim za vas in trdno zaupam v moč molitve.«

»Hvala, Marjetica, pa zdi se mi, da tvoje molitve padajo na skalo, ker moje srce jih ne čuti.«

»Pa jih slíši Bog, ki lahko tudi skalo omehča, mu je prepričevalno odgovorila.

Drugi dan pa se mu je vendar, čeprav malo boječe, približala. V rokah je držala knjigo:

»Gospod Pavle, ali bi vam smela kaj čitati?«

Videla je, kako mu je vse obličje obsijal žarek sreče:

»Marjetica, ali res?« Več ni mogel izreči.

»Čitala vam bom kaj iz svetega pisma. Tako lepo je, da se ga ne naveličam nikoli.«

»Kar hočeš, Marjetica, samo da boš vsaj nekaj časa pri meni.«

Odprla je knjigo, nekaj časa iskala, nato pričela z glasom, ki se ji je v začetku malo tresel, počasi in razločno brati iz evangelija sv. Luka priliko o izgubljeni ovci.

Pavle je odložil čopič, se zabl v njeno čisto obličje in se ves predal prijetni melodiji njenega glasu. Pomena besed ni razločil, samo čutil je, kakor da bi mu mehka, hladilna roka rahlo božala pekočo bolečino.

»Gospod Pavle, povejte mi, kaj sem vam čitala?«

Zdrnil se je kakor iz prijetnih sanj prebujen:

»Marjetica, odpusti mi, besed nisem razumel, ker sem samo tvoj glas poslušal.« ji je odkrito povedal.

Žalostno ga je pogledala in vstala:

»Vidim, da moje besede padajo res le na trdo skalo, zato rajši grem.«

»O ja, Marjetica, ostani.« jo je vroče zaprosil, »sprečitaj mi še enkrat to poglavje, sedaj te bom poslušal.«

Vdala se je in mu še enkrat prečitala.

Vprasujoče ga je pogledala, ko je končala. Njegovo obličje je bilo resno; prvo, mogoče komaj vidno seme je padlo na rodovitna tla.

»Marjetica, ali bo res v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi, ki ne potrebujejo pokore?«

»Zakaj dvomite, saj so vendar te besede Kristusove, ki je modrost in resnica sama.«

»Blagor tebi, deklica, ki vse tako sveto veruješ, jaz pa sem še tako daleč od tebe. Čitaj mi še kaj, Marjetica!«

»Ne, za daues naj bo dovolj, več bi ne prenesli.«

Še preden se je dodobra zavedel, je ostal zopet sam.

Tako je prihajala sedaj vsak popoldne k njemu kot dobra in ljubezniva mati do svojega otroka; prečitala mu je eno, dve poglavji iz svetega pisma, razložila mu mesta, ki jih ni razumel, razpršila s prepričevalnimi besedami dvome, ki so mu vstali v duši, nato pa zopet tiho odšla.

Ko je ostal sam, je poskušal nadaljevati z delom, a malokdaj se mu je posrečilo, kajti vedno glasneje so mu odmevale v duši Marjetičine besede in budile v njej prve rahle opomine:

»Glej, Pavle, vse učenosti in modrosti sveta si se navzel, prezrl pa si največjo in prav za prav edino. Do sedaj si taval le v temi. Iskal si sicer luči, a le na krivih in varljivih poteh. Priznaj, da popolnoma srečen nisi bil nikoli, kajti tvoje življenje je bil le beg pred nočnim velikim in reizogibnim, tavanje od zabave do zabave, od cveta do cveta. Vendar praznote tvoje duše nisi mogel naplniti, vedno lučji prepa-

razložil delavcem to lepo misel, katero je delavstvo sprejelo z velikim navdušenjem in prvi dar za to ustanovitev je položilo slovensko delavstvo z malo vsoto, ki je postala seme za veliko delo v Gorici. Pokojni kanonik Abram je bil te misli ta ko vesel, da me je poklical k svoji smrtini postelji in mi izročil 2000 K. To so bili prvi darovi za slovensko sirotišče v Gorici. Napredovali smo polagoma, a vztrajno. L. 1904. je iržaško nameštstvo potrdilo pravila dobrotelnega društva »Slov. sirotišče«, ki naj bi zavod vzdrževalo in vodilo. Prvi predsednik je bil pok. monsignor dr. Jos. Gabrijevčič, podpredsednik in blagajnik pa pisec

teh vrstic. V odboru je bil tudi pok. nadškof dr. Sečej, ki je bil takrat župnik stolne cerkve. Zavod je bil tvoren v vsej skromnosti l. 1910, ko smo prej nišo kupili. Po prvi svetovni vojni, ki je tudi naš zavod hudo zadela, se je Slovensko sirotišče kmalu pomoglo. L. 1930. je bilo naše sirotišče evatote, kakor je poročal rimski referent, ki je bil poslan, da pregleda dobrotelne zavode v Julijski Krajini: »Najlepše posluje Slovensko sirotišče v Gorici! En mesec kasneje (12.5.30) je Slovenem sovražna fašistična roka zairla zavod ali bolje razpustila odbor in imenovala komisarja.

(Dolje pride)

Otroci nas učijo poguma

KANAL

Za dan sv. Petra je pripravil učiteljski zbor otroško veselico, ki naj bi pokazala občinstvu vsaj nekaj sadov prvega šolskega leta v materski inštituciji po dolgih 25 letih italijanskih šol. — Te prireditve so se vsi veselili in otroci so se nanjo z vno-mo pripravljali, ne glede na politično mišljenje njihovih staršev. — Kako tudi ne, ko je naše ljudstvo naredno tako zavedno in ko so komunisti nenaklonjeni staršev in otroci dobili izrecno zagotovilo, da bo prireditev zgolj narodna in da bodo vse točke programa take, da ne bodo žalile političnega čustvovanja in mišljenja nikogar.

Dan pred sv. Petrom se je prireditev vršila samo za otroke in je tudi zelo lepo potekla in uspela.

Na praznik sv. Petra pa naj bi se veselica ponovila za vse kanalsko občinstvo. Politični zdražbarji, ki vsepovod vsiljujejo svoj komunizem in se na narodnost, vero in vsak drugi ideal požvižgajo, ako ne nosi pečata z rdečo zvezdo, so dvorano okrasili s komunističnimi znaki in tudi v program vtihotali nekaj komunističnih cvrkov.

Ko so otroci zavednih Slovencev in katoličanov opazili prevaro, so se kar odstranili in neka deklica je morala na odru oznaniti: »Tri krasne točke se niso mogle izvesti, ker so se nekateri otroci umaknili.«

Doživeli smo torej v Kanalu na sv. Petra dan nekaj, kar je vredno, da se zabeleži v zgodovino borbe slovenskega naroda za pravo svobodo zoper vsako nasilje.

Otroci dobrih krščanskih staršev so vkljub nasilju, ki mori vse ljudstvo in pred katerim klonijo celo kreпки in izobraženi možje, imeli pogum, da so v znamenju protesta zoper zlorabo šole v politične namene zapustili dvorano in žrtvovali uspehe priprave na veselico, katere so se tako veselili.

Možje, fantje, žene, dekleta, preprosto ljudstvo in vsi razumniki usuznjonega slovenskega naroda, kanalski otroci vas učijo prepotrebne-ga poguma v borbi zoper zlo!

SLOVENCI, ČESA NAM JE DANES NAJBOLJ TREBA?

Mnogim prave luči, ogromni večini več poguma.

Učite se od kanalskih otrok, ki se ne upirajo strahom na polju, ki jih je kdo proglasil za fašiste, ampak živim nasilnežem! Osobodite se sramotnega strahu javno pokazati svoje pošteno prepričanje!

RAZNO

Za naša društva

Tik pred izbruhom zadnje svetovne vojne se je vršil v Ljubljani od 15-30. julija 1939. šteti mednarodni kongres Kristusa kralja, ki nam je v svojih resolucijah podal smernice za prenovljenje našega javnega življenja v krščanskem duhu. Poglejmo, kaj pravi o društvi:

Kongres Kristusa Kralja spominja slovenske starše, da mora biti vsaka vzgoja verska. Zato starši po svoji vesti ne smejo dopuščati svojim odraščajočim otrokom vstopa v nobeno mladinsko društvo, kjer vzgoja ni verska ali kjer vlada celo protiverski duh.

KKK priznava, da so katoliška društva, posebno za mladino, potrebna. Mora pa biti vzgoja v njih verska, to je člani se morajo navajati k izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi in k prejemanju zakramentov, nikdar pa društva ne smejo odvrnati od Cerkve in motiti družinsko življenje. Članom se priporoča vstop v stanovske Marijine kongregacije, Katoliško akcijo, A-postolstvo mož in fantov ter druge cerkvene družbe. Najuspešnejše sredstvo za pravo vzgojo so duhovne vaje v za to določenih domovih. Zato naj društva skrbno, da se jih člani radi udeležujejo.

Samo vanja olika in umska izo-brazba človeka ne blaži in ne dviga; versko globoko prežeti člani bo do najbolje izobraženi. Mladina naj

se po prosvetnih društvi navdušuje za verske vzore in vzgaja za laični apostolat.

Ničesar ne sme biti v katoliških društvi, kar ni v skladu z vero in krščansko moralo. V ženskih organizacijah ničesar, kar ni primerno nežni ženski naravi. Prireditve, izleti in podobno morajo biti ločeni po spolih.

Te resolucije KKK si vzemimo za trdni temelj in varne smernice pri snovanju in vedstvu društev, da ne doživimo razočaranj.

Sprevod umirajočih

Vsi ljudje se nahajamo v sprevodu umirajočih. Čim smo prišli na ta svet, smo se že uvrstili vanj in v svojem življenjskem potovanju se neustavljivo pomikamo naprej — v naročje smrti, ki nenasitno požira vsak dan okoli 150.000 človeških bitij. Hitreje kot udarjajo sekunde se selijo duše v večnost. Različni ljudje se sestajajo ob robu življenja: ostareli, odrasli, otroci in dojenčki; beli, črni, in rumeni; vseh mogočih ver in narodnosti; bolni in povsem zdravi; pripravljani in nepripravljani... Nekateri slutijo, da so že blizu smrtnega brezna, drugi so medtem pogreznjeni v vsemogoče potrebne in nepotrebne skrbi, samo to jim ni na um ne pride, da jih le še nekaj korakov loči od njihovih časti, bogastva in vse zemeljske sreče. Ugašajo ko sveče: nekateri potasi dogorevajo, druge veter nena-doma in nasilu upihne.

Od stanja, v katerem zaloti dušo trenutek smrti, pa zavisi uje večna usoda. Kogar smrt najde v posvečenosti mišlosti, ta bo rešen; a kogar smrt zasači brez nje, ta bo vso večnost v mukah in brezmejnem obupu objokoval svojo brezumnost.

More li torej biti potrebnejše molitve, nego je molitvena pomoč umirajočim? S to ne bi nikoli smeli odjenjati: saj se vsak trenutek nekje na zemlji kako človeško srce stisne v smrti grozi in zadnjič zadrti, preden more duša v neizvestnost onostranstva. Sicer je že vsaka: »Sveta Marija... prosí za nas grešnike... ob naši smrti urí!« resnična molitev za vsakega našega drugega bližnjega, kateremu se je približala smrtna ura; vendar je priporočljivo, na umirajoče še posebej misliti. Zanje izrecno moliti, n. pr. s pristavkom: »Božje Sree Jezusovo, reši umirajoče!«

Kdor se navadi dnevno moliti »za vse tiste, ki bodo ta dan umrli«, vrši predvsem najplemenitejše delo krščanskega usmiljenja. Zatem bo imel marsikdaj tolažbo, da je pomagal v smrtnem boju kakemu svojem, za katerega takrat ni slutil, da umira. Končno pridobiva tudi samemu sebi najzanesljivejših prijateljev in pomočnikov za najbolj usodni trenutek svojega življenja; kajti ni dvoma: kdor drugim pomaga srečno umreti, najbolj gotovo sam sebi izprosi srečno smrt in nebesa.

Komunisti proti katoličanom na Madžarskem

Madžarski komunistični minister za notranje zadeve Lazslo Raik je razpustil katoliško vsučiliško zvezo. Do tega ukrepa je prišlo, ko so objavili, da je predsednik zvezniške nadzorstvene komisije za Madžarsko sovjetski general Zviridov predal madžarski vladi noto, s katero je zahteval, da odločno nastopijo proti katoliški duhovščini.

Kot razlog razpustitve zveze katoliških vsučilišnikov so navedli, da je zagovarjala vstop Madžarske v vojno na stran Nemčije, da se upira socialno demokratskemu redu in da nasprotuje Združenim narodom, s čimer da je prekršila pogoje premirja.

Madžarski primas kardinal Jožef Mindszenty je najvišji predstavnik zveze.

Sovjetska nota madžarski vladi trdi, da je duhovščina hujskala prebivalstvo proti sovjetskim zasedbenim silam. Zahteva nadalje razpustitev mladinskih organizacij, predvsem pa organizacije katoliške mladine.

Ni dvoma, da gre tudi tu za pojav komunistične protiverske borbenosti, ki povsod najde kako pretevo, da divja proti Bogu in vsemu božjemu. Toda nobeno drevo ne zraste v nebo!

Zares velike »zasluge« za vero in narod si nabirajo po Parizu tisti ljudje, ki tam prodajajo svoje rojake v komunistično sužnost!

Družinska vzgoja

Na Angleškem so ustanovili posebno organizacijo staršev, ki bo imela namen, pomagati staršem v vseh težavah, ki jih imajo pri vzgoji otrok.

Kitajska

Cerkvena organizacija na Kitajskem je sedaj popolna: imajo svoje-ga kardinala, nadškofe, škofo in domače duhovnike. Za novega kardinala niso še imeli pripravljenega mesta, zato je sv. kongregacija za širjenje vere (Propaganda) ustanovila v Pekingu nadškofijsko in metropolitno mesto in tja prestavila kardinala Tomaža Tijena, ki je tako postal prvi pekiški nadškof in metropolit.

Pri izbiri Pekinga za sedež prvega kitajskega kardinala se je sv. stolica ozirala predvsem na pomen, ki ga je imel Peking v kitajski zgodovini in še posebno v zgodovini kitajskih katoliških misijonov. Peking je bil še do l. 1927, ko so prenesli sedež vlade v Nanjing, glavno mesto kitajske države. Kljub temu pa je Peking še vedno nekaj »vzhodni Rim« in uživa ugled, kakor da bi bil še vedno glavno mesto.

V zgodovini katoliških misijonov je Peking igral morda še važnejše vloge. Sem so prišli prvi misijonarji frančiškani že leta 1291 v Pekingu so ustanovili pozneje prvo nadškofijsko, v Pekingu je živel in deloval znameniti jezuit Matej Ricci, tukaj so ustanovili najrazličnejše katoliške šole in zavode od ljudskih šol in zavetišč do univerze in bogoslovnega semenišča. Peking je res nekaka duša katoliškega verskega življenja na Kitajskem, zato je bilo prav, da je postal tudi središče katoliške hierarhije in sedež prvega kitajskega kardinala in metropolita.

Vernicem

ki po zgledu Vernice, v zadnji številki »Suškega tednika« morda nevedo Bogu in satanu hkrati služijo, priporočamo, naj s takim pisanjem ne delajo sramote slovenskemu žensstvu. Naše sorojakinje naj hodijo k našim pridigam, ki jih laže razumejo, in naj berejo redno in s premislekom »Slovenskega Primorca«. Kdor redno bere ta list, ne more biti tako grobo neveden in surov kot »Vernica«.

Če je ta »Vernica« res verni, naj ve, da s takim pisanjem služi le nevernikom, ki se iz njene vere v srečo norčujejo — in jo zlorablajo v svoje protiverske namene.

Praznik

sv. Mohorja in Fortunata

Praznik naših škofijskih patronov oglejskega škofa Mohorja in njegovega diakona Fortunata se obhaja v petek 12. julija.

Izprosimo si od teh svetih oglejskih mučencev in blagovestnikov naše dežele take ljubezni do najvišjega zaklada naše vere, da bomo zanj radi tudi kaj trpeli in celo življenje darovali.

V goriski stolnici bo služba božja kot ob praznikih. Sv. maša s petjem za Slovence bo ob 6. uri jutraj. — Pridite vsi!

Darovi

N. N. iz Ronkov 300; dve ženi iz pasu B 100; preplačila na cerkv. vratih v Gorici 210. J. odstopi nedeljsko pritojbinjo 105; iz Loma z željo, da bi imelo kat. časopisje tudi k nam prost dostop 1500; iz pasu B 100; U. P. iz R. se pridružuje vsem, ki obsojajo obrekovanje cerkv. predstojnikov 1000; N. N. iz pasu B 500; demokratični Slovenci grgarskega kraja 1120; iz Gorice nešolana, da bi šolanu spregledali 50; Jakob za zmago kat. mišljenja 200; Gregorčičevi častilci za čimprejšnji izhod zlate zvezde 150; preplačila iz Trsta 50; sanatorij na šempeterski cesti, da bi zmagala pravica 200; zavedni Medanci v zaščitenje g. nadškofu 750; Sv. Lucija za zmago pravičnosti 600; Kozaršče 450. Bog povrni!

Darovi za Alojzijevišče

N. N. L 300, iz Kanala 200; iz Goreskega polja 500; iz Kojškega 500; Slovenka iz Vrtna 120; iz Medane 400; Gorica ul. Don Bosco 1000; iz Sentviške gore 200; N. N. iz Komna 200; Marijina družba na Libušnjem 1000; iz Kozane 400, 150, 100; iz Lega pod Mangartom 140.

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Lucchi - Gorica

Ali smo za vero ali proti njej — za narod ali proti njemu?

SOLKAN

„Tih, tiho, prav počasi, da stopinja se ne glasi“... po zabredli naši vasi —

Tako čopolnujemo pesnitve »Soškega tednika« z dne 22. junija 1946., ko zvrta krivdo za čogodke ob priliki prvega sv. obhajila na kaplana, župnika in škofa, ki je nenadoma obiskal svoje vernike.

Dne 16. junija na dan prvega sv. obhajila, je slovesno zvonjenje privabilo v cerkev nenavadno veliko število vernikov. Med sv. mašo se je v cerkvi nenadoma pojavil g. nadškof. Dobrim vernikom je vzplapolalo srce, ker so se čutili počeščene. Nekateri pa je navzočnost nadškofa tako zbegala, da niso mogli zdržati v cerkvi. Šli so ven in zunaj pričeli tuliti z volkovi, ki jih je vest o prihodu nadškofa vrgla iz mehkih postelj.

Priprave na prvo sv. obhajilo so se pričele takoj po veliki noči. So delovalo je zelo malo oseb, toda noben tistih, ki se v »Soškem tedniku« eevalijo, da je šlo vse v red. Nasprotno! Osebe, ki jih časopis hvali radi rodnih priprav, so še začnjih 14 dni skušale prvoobhajance zaposliti pri vajah za pionijski nastop in izlete šolarjev prav tiste dni in ure, ko so otroci imeli pouk za prvo sv. obhajilo.

Starši se niso nič protivili, da bi njihove otroke pripravljali in obhajal kaplan, ker vedo, da so vse govorice proti njemu izmišljotine in zlonamerne laži. Protivili sta se dve materi, ki čakati duhovnika, ki bo »z njimi«, ki bo govoril in pridigal, kakor bodo želeli ljudje, podobni tema dvema materama.

Le po »Soškem tedniku« so se zvedelo, da so tudi na sestankih, se-jah in mitingih reševali vprašanje prvega sv. obhajila (in tudi birme), torej na strankarskih sestankih o-nih organizacij, ki proglašajo »svobodo vere« in ki se v verske zadeve »ne vtičkajo«.

Ob prihodu nadškofa so bili razočarani predsedniki in voditelji različnejših društev, zvez in unij, ker se je nadškof »drznil« brez njihove vednosti in dovoljenja obiskati verne župljane. Prevzvišeni gospod nadškof je obiskal svoje vernike, ne pa tistih, ki se cerkvenega bogoslužja ne udeležujejo. Zato bi tudi tlekrat bolje napravili, da bi ostali doma, kakor prejšnje in poznejše nečelje in praznike.

Razočarani in presenečeni pa so bili še bolj starši in dobri verniki, ker so šele ta dan spoznali, kakšna verska svoboda jih čaka in h kakšnim vzgojiteljem morajo pošiljati svoje otroke.

V veselje prvoobhajancem je bila pripravljena veselica in dobra južina (doslej tega niso bili vajeni). Oboje pa je odpadlo po »zaslugah« nekaterih ljudi, kakor n. pr.: od hiše do hiše je hodila »tovarišica« — vzgojiteljica, ki o sebi pravi, da je »politično zgrajena«, ter prepovedala otrokom sedelovati, drugim pa učeletiti se, če bi se prireditve kljub temu vršila. Ob uri, določeni za vajo, se je na dvorišču pred dvorano nabrala skupina mladincev in pionirjev pod vodstvom znanih pionirskih voditeljev, ki so zmerjali, tepti in kamenjali otroke, ki so prihajali k vajam.

Ko so starši in verniki zvedeli, da ne bo ne veselice ne južine za otroke, so bili upravičeno nejevoljni na tiste, ki so vse to preprečili. Preprečili so zato, da ne bi ne otroci ne

odrasli uživali nekaj ur prijetnega veselja brez strankarske primesi, kakršnega jim »kulturni« dom ne more in noče dati.

Vsi dogodki tega dne so zapustili mučen vtis v postenih ljudeh, in sicer po krivdi že prej omenjene »tovarišice«, potem pa po kričanju »zaslužne« gospe in njenih »naprednih« sinov ter po brezkulturnem obnašanju mladincev in pionirjev, ki so s kamenjem tudi ranili eno deklico. Ti so preprečili prireditev, ne pa škof, župnik in kaplan, kakor trdi »Soški tednik«.

Pošteni in narodno zavedni Solkanci! Držite mladino doma, saj okušate sadove enoletne vzgoje pri mladinskih in pionirskih sestankih!

Ob tej priliki še nekaj o solkan-skem »Roditeljskem svetu« in nje govih manevrih. Na zahtevo »Roditeljskega sveta«, v katerem odločujo-tudi neporočeni ljudje ali poro-čeni brez otrok, je solkanski kaplan že pred meseci moral prenehati poučevati krščanski nauk v šoli. Sedaj je kaplan dobil od ZVU naročilo, da se mora vrniti v šolo. Roditeljski svet pa je sklical skupaj nekaj ljudi, ki naj bi predstavljali solkan-ske starše, ki imajo otroke v šoli. Nastopili so govorniki, med njimi »katoličan«, ki komaj vedo, kje so vrata v cerkev, ter so od navzočih ljudi zahtevali podpis izjave, v kateri odločno odklanjajo kaplanovo zahtevo po ponovnem vstopu v šolo. Pri tem zborovanju je bila taka svoboda, da ženski, ki je hotela govoriti v dobro kaplanu in zahtevati kršč. nauk, sploh niso dovolili govoriti.

Na vprašanje udeleženca, ali naj vsi podpišejo, je govornik izjavil, da vsi, ker »čim več podpisov bo, tem bolje«. Zato so med starše zašli tudi neporočeni (brez nezak. otrok). Izjavo so podpisali tudi poročeni, ki nimajo otrok, in matere, ki nimajo šoloobveznih otrok. Podpisati so morali, poudarjamo, morali, vsi navzo-či, samo nekaterim so je posrečilo zapustiti dvorano. Podpisovat pa so nosili tudi po hišah tako, da mnogi niso vedeli, kaj podpisujejo. Prisiljenih podpisnikov je približno ena polovica. Pri podpisovanju so delali več kopij, ki jih gotovo ne bodo uporabili v poštene namene. Neki vzgojitelj je izjavil na sestanku, da se ne splača znova dovoliti kaplanu vstopa v šolo, ker so bo pouk vršil itak le malo časa. Vprašamo: »Ali ne bi kazalo prekiniti tudi pionske in njim podobne sestanke, saj je mladina že brez njih dovolj neolikana, surovega obnašanja in politično »zrela«. Ubogi starši in otroci, ki imajo take »svetovalec«.

Taki so sadovi enoletne vzgoje na pionirskih in mladinskih sestankih in prireditvah ter take vzgojiteljice in solkanska mladina. Ali se čudite, če so kamenjali škofa?

Očetje in mater! Ali more tak »roditeljski« svet nadomestovati Vas, krščanske starše? Ali ne vidite, da se tudi pod tem lepim naslovom skriva brezboštvo, ki hoče Vaše otroke že v nežni mladosti iztrgati iz naročja Boga in Cerkve? Povzdignite svoj glas in odločno zahtevajte pouk kršč. nauka v šoli, za katero tudi Vi plačujete davke. Tako imenovani »roditeljski svet« pa naj vzgaja otroke tistih maloštevilnih mater, ki Boga imenujejo samo se z bogokletnimi besedami. Krščanski starši! Ne dopustite, da bi nekaj garjavih očetov in mater okužilo vso faro s svojo brezbožno vzgojo!